

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਭੰਡਾਰੀ ਸੀ.ਜੇ., ਅਤੇ ਚੋਪੜਾ, ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਮੈਸਰਜ਼ ਸੀਕਰੀ ਭਰਾ, - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ,—ਉੱਤਰਦਾਤਾ

ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 332, 1955

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਆਰਟੀਕਲ 19 (5) ਅਤੇ 226—ਮੰਡਮਸ - ਪਰਮਿਟ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ- ਲਾਚੇ- ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਉਸਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ- ਦੇਰੀ- ਵਾਜਬ ਬਹਾਨਾ—ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਅ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਇਆ ਸਮਾਂ, ਚਾਹੇ ਵਾਜਬ ਬਹਾਨਾ ਹੋਵੇ- ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਇਆ ਸਮਾਂ, ਕੀ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ— ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ-ਭਾਵੇਂ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ।

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

(1) ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(2) ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲਾਚਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਝਿਜਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਲਗਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਅਣਉਚਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਝਗੜਿਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਬਹਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਢਿੱਲ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਗ੍ਹਾ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(3) ਇਕੋ ਇਕ ਦੇਰੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਇਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿਚ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ, ਉਹ ਦੇਰੀ ਹੈ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਅ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਸਿਰਫ਼ ਰਹਿਮ ਅਤੇ ਭੋਗ ਦੀ ਅਪੀਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਪਾਅ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਾਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਾਂ ਉਹ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਕਾਰਨਾਂ, ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਜਾਂ ਖ਼ਰਾਬ ਸਿਹਤ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ।

(4) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਾਜ਼ਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਲਗਾਉਣਾ ਸਹੀ ਸਮਝੇ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ਼ ਬ੍ਰਿਕਸ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਆਰਡਰ, 1949 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਗੀਣ ਮੰਨਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਚਿੱਟਾਂ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ; ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲ 1955-56 ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇੱਠਾਂ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਦੇ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕੇ।

ਏ.ਐਨ. ਗਰੇਵਰ ਅਤੇ ਕੇ.ਐਲ. ਜੱਗਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ

ਭਾਗੀਰਥ ਦਾਸ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ

ਫੈਸਲਾ

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ.- ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ਼ ਬ੍ਰਿਕਸ ਸਪਲਾਈ ਆਰਡਰ, 1949, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੋਲਾ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਫਰਮ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਖੇ ਹੈ। ਸਾਲ 1950 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ਼ ਬ੍ਰਿਕਸ ਸਪਲਾਈ ਆਰਡਰ, 1949 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਠਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਲਾਇਸੈਂਸ ਸਾਲ-ਦਰ-ਸਾਲ ਨਵਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਆਖਰੀ ਲਾਇਸੈਂਸ 31 ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਵੈਧ ਸੀ।, 1954. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇੱਠ ਭੱਠੇ ਨੂੰ ਫਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਪਰਮਿਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਕੋਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੋਲੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਨਵਿਆਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1949 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋਰ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਾਫ਼ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਆਏ ਹਨ। ਇਹ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 1950-51 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਲੇ ਦੀਆਂ 14 ਵੈਗਨਾਂ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜੋ ਸਾਰੀਆਂ ਹੋਰ ਫਰਮਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਸਾਲ 1951-52 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੇ ਦੀਆਂ 17 ਵੈਗਨਾਂ ਲਈ ਪਰਮਿਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਪਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਕੋਲੇ ਦੀ ਕੋਈ ਖੋਪ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿੱਚ ਨਾ ਪਹੁੰਚਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਆਪਣਾ ਕੋਟਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਰਹੇ। ਸਾਲ 1952-53 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਲੇ ਦੀਆਂ 9 ਗੱਡੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਚਾਰ ਕਰਜ਼ੇ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਕੋਲੇ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ 23 ਵੈਗਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 18 ਨੂੰ ਹੋਰ ਫਰਮਾਂ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਚਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਰਜ਼ੇ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇ-ਹਿਸਾਬ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੁਲਾਈ, 1950 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਭੱਠੇ ਨੂੰ ਅੱਗ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ, ਪਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕਈ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ (1) ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਟਾਂ ਸਟਾਕ ਵਿੱਚ ਸਨ।; (2) ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਰਮਿਆਨ ਗੰਭੀਰ ਤਣਾਅ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੋਈ ਵੀ ਇਮਾਰਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਹੀਂ ਸੀ; (3) ਕਿ ਸਰਹੱਦ ਤੋਂ ਡੇਢ ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੱਠੇ 'ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ; ਅਤੇ (4) / ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਇੱਟਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਹੜ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਘਰਾਂ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਕਾਰਨ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿੱਚ ਇੱਟਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੀ ਕੋਈ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਟਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭੱਠਾ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰੀ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਇੱਟਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਭਾਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਨਾਸਬ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇੱਟਾਂ ਬਣਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਜਾਂ ਅਸੰਭਵ ਸੀ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਇੰਡੈਂਟ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਬੰਧਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੋਲਾ. ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਜੋ ਕਿ ਪੇਸ਼ੇ ਤੋਂ ਕੋਲੇ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਸਨ, ਕੋਲੇ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਆਪਣੇ ਭੱਠੇ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਵੇਚਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚਿੰਤਤ ਸਨ। ਕਾਲਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਉੱਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਲਾ। ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਾਫ਼ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਆਪਣੇ ਭੱਠੇ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕੋਲੇ ਦੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਢਿੱਲੇ ਕੋਲੇ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲਾਚਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਲਾਰਡ ਕੈਮਡੇਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਕੁਇਟੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ" ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸੱਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। Laches ਅਤੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਹਮੇਸ਼ਾ discountenanced ਰਹੇ ਹਨ; ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਕਰਨ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਸੀ।" ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਡਿਜ਼ਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਲਗਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਅਣਉਚਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਝਗੜਿਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਬਹਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਢਿੱਲ-ਮੱਠ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਗ੍ਹਾ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਆਧਾਰਿਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਉਹ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚੁੱਪ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਹੁਣ ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਹੈ? ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੁਲਾਈ ਜਾਂ ਅਗਸਤ, 1953 ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲੀ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਕੋਲੇ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਭੱਠੇ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕੋਲੇ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜ ਰਹੇ ਸਨ। ਫਿਊਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਸਹੀ ਪਾਏ। 11 ਜੁਲਾਈ, 1954 ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਫੂਡ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਟਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ 10 ਸਤੰਬਰ, 1954 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ

ਅਤੇ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਮੈਂਬਰ ਰਾਹੀਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਭੇਜੀ। ਇਸ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨੇ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1955 ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮੰਨਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇੱਟ-ਭੱਠੇ 'ਤੇ 1950 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲੇ ਕੋਲੇ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਘਾਟ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸਾਰੇ ਭੱਠਾ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਸੀ ਜੋ ਖੁਦ ਇੱਟਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕੋਟੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਭੱਠਾ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਸ ਜਵਾਬ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੇ , ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਰਚ, 1955 ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਅਰਜ਼ੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ 12 ਸਤੰਬਰ, 1955 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋ ਦਲੀਲਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਇਹ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਲੱਗੀ ਸੱਟ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਗਲਤੀ ਹੈ , ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਪਹਿਲੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ 14 ਜੁਲਾਈ, 1954 ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਉਹ 10 ਸਤੰਬਰ, 1954 ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1955 ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸਾਲ 1955-56 ਲਈ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਂ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਉਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ 14 ਸਤੰਬਰ 1955 ਤੱਕ ਉਡੀਕ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। . ਇਸ ਦੇਰੀ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਦੇਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਦੇਰੀ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ , ਉਹ ਹੈ ਦੇਰੀ ਜੋ

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਅ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ , ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਾਂਧੀਨਗਰ ਮੋਟਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸੁਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਬੰਬਈ ਰਾਜ (1) ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। , ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਰਹਿਮ ਅਤੇ ਅਨੰਦ ਦੀ ਅਪੀਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਪਾਅ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਾਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਬਹਾਨਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਜਾਂ ਮਾੜੀ ਸਿਹਤ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ , ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕੇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ , ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜੇ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂ ਮੁਆਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਵੀ ਸੱਟ ਲਗਾਤਾਰ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗਲਤੀ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਥਾਰਟੀਆਂ , ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ , ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ . ਉਸ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਲਗਾਉਣਾ ਸਹੀ ਸਮਝੇ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਖਰਚੇ ਦੇ। ਮੈਂ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਡਰ ਕਰਾਂਗਾ।

ਚੋਪੜਾ ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1954 ਬੋਮ. 202

Atul Sharma

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮਕੁੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਕ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।